

Tirgotāju brokastis

22 | 11 | 2019 | Teikums



TIRGOTĀJU BROKASTIS
22. NOVEMBRIS 2019 | RĪGA

SISTĒMVADĪBAS DEPARTAMENTA VADĪTĀJS
IVARS KRONENBERGS

JAUNU SISTĒMAS PALĪGPAKALPOJUMU IEVIEŠANA
SINHRONIZĀCIJAI AR KONTINENTĀLĀS EIROPAS TĪKLIEM

AST

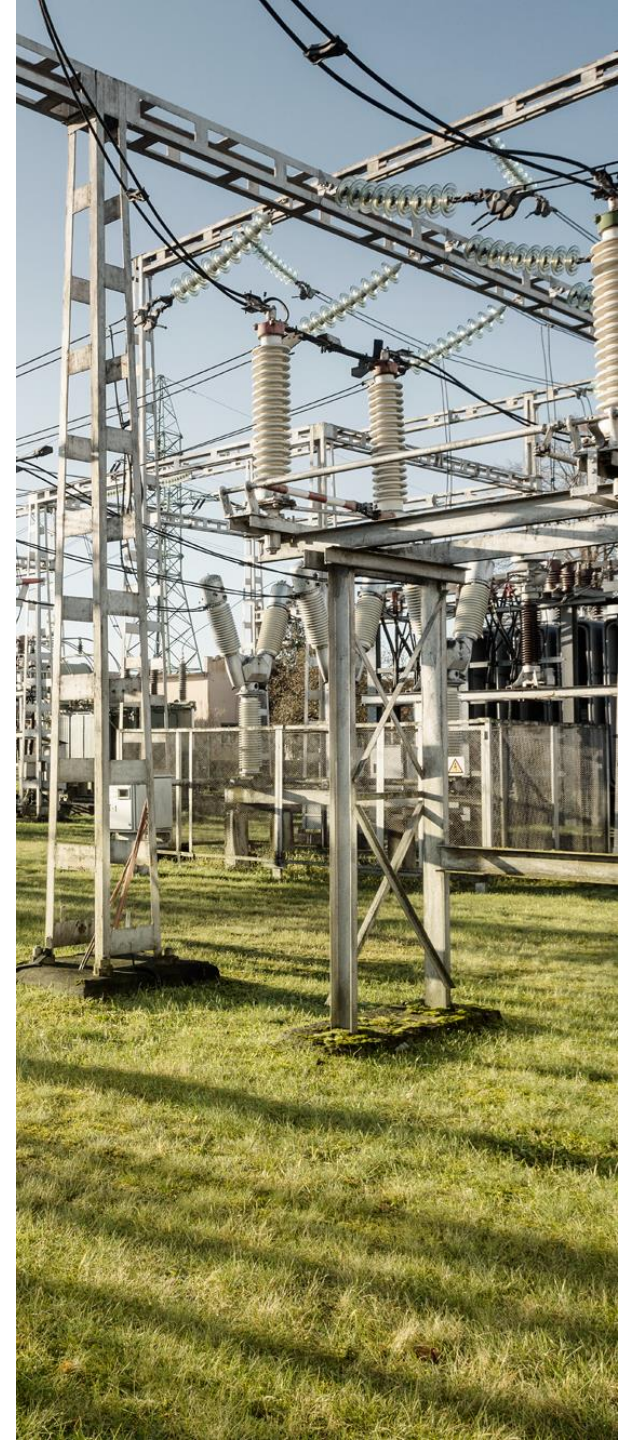
GALVENĀS TĒMAS

- Kādēļ nepieciešams ieviest jaunus palīgpakalpojumus?
- Kādi jauni palīgpakalpojumi tiks ieviesti?
- Kādas ir normatīvo aktu prasības palīgpakalpojumu ieviešanai?
- Produktu raksturojums
- Turpmākie soļi, termiņi



JAUNU PALĪGPAKALPOJUMU IEVIEŠANAS NEPIECIEŠAMĪBA

- Pēc saskaņošanas ar Ministru kabinetu, AST 2019.gada 15.maijā parakstīja Baltijas valstu enerģosistēmu pievienošanas līgumu Kontinentālās Eiropas enerģosistēmai (Sinhronizācijas līgums), kas par Sinhronizācijas projekta īstenošanu līdz **2024.gada 31.decembrim**
- Lai izpildītu Sinhronizācijas līguma prasības attiecībā uz rezervju uzturēšanu, AST **indikatīvi** būs jānodrošina šādu rezervju uzturēšana:
 - FCR **±11 MW** apmērā;
 - aFRR **±23 MW** apmērā;
 - mFRR **+148/-21 MW** apmērā (šobrīd jau tiek uzturēti 100 MW)



REZERVJU APJOMA NOTEIKŠANA (FCR, aFRR)

- **FCR:** Indikatīvais apjoms tiek noteikts saskaņā ar ģenerācijas un patēriņa apjomu CESA

Gads 2025	Apjoms Baltijā	LT	LV	EE
Apjoms	100%	40%	33%	27%
FCR	30MW	12MW	11MW	7MW

- Kopējam **FRR** (aFRR + mFRR) apjomam ir jābūt vienādam ar lielāko iespējamo atslēguma vienību Baltijā **700MW in 2025.gadā**
- **aFRR:** indikatīvi novērtētais aFRR apjoms 2025.gadā Baltijā 100MW (sadalījums veidots uz aktuālā nebalansa apjoma Baltijas valstīs)

Gads 2025	Apjoms Baltijā	LT	LV	EE
Apjoms	100%	45%	23%	32%
aFRR	100MW	45MW	23MW	32MW

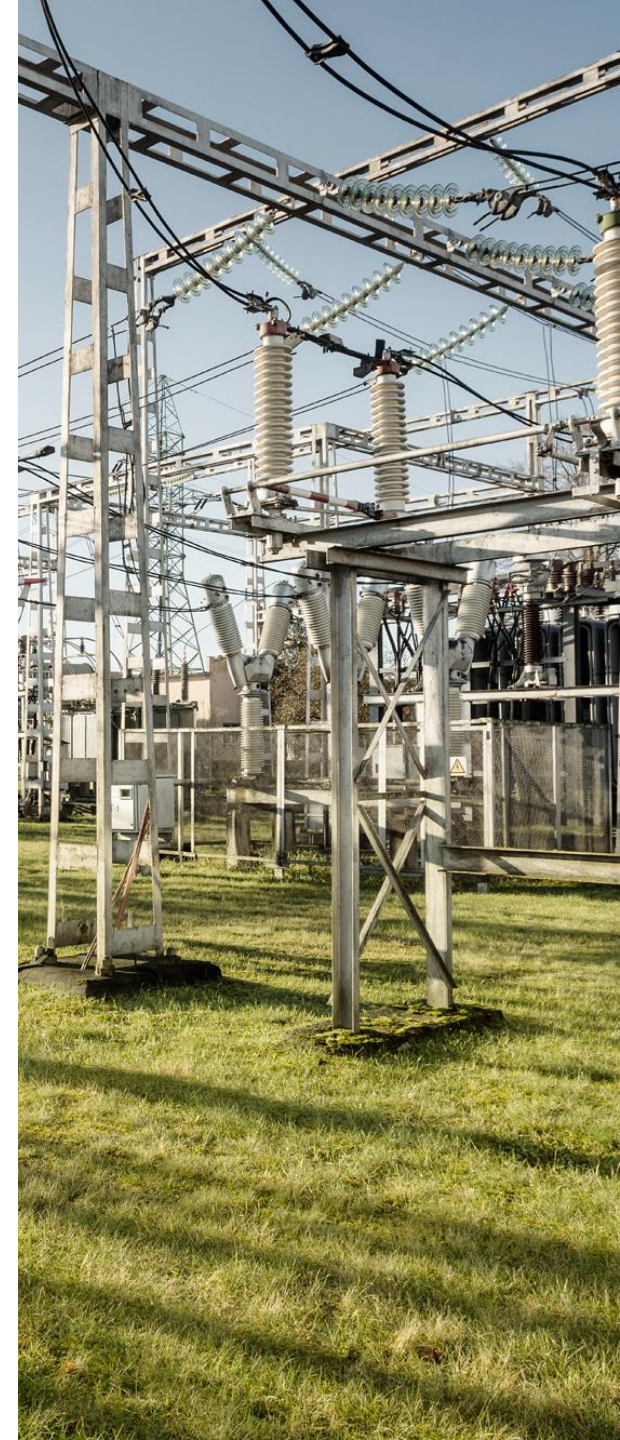
REZERVJU APJOMA NOTEIKŠANA (mFRR)

- mFRR tiek noteikts kā atlikušais apjoms no FRR kopējā apjoma
- kopējais mFRR apjoms 2025.gadā Baltijā ir 600MW
- Indikatīvais mFRR sadalījums starp Baltijas valstīm
 - **mFRR regulēšanai uz augšu:**

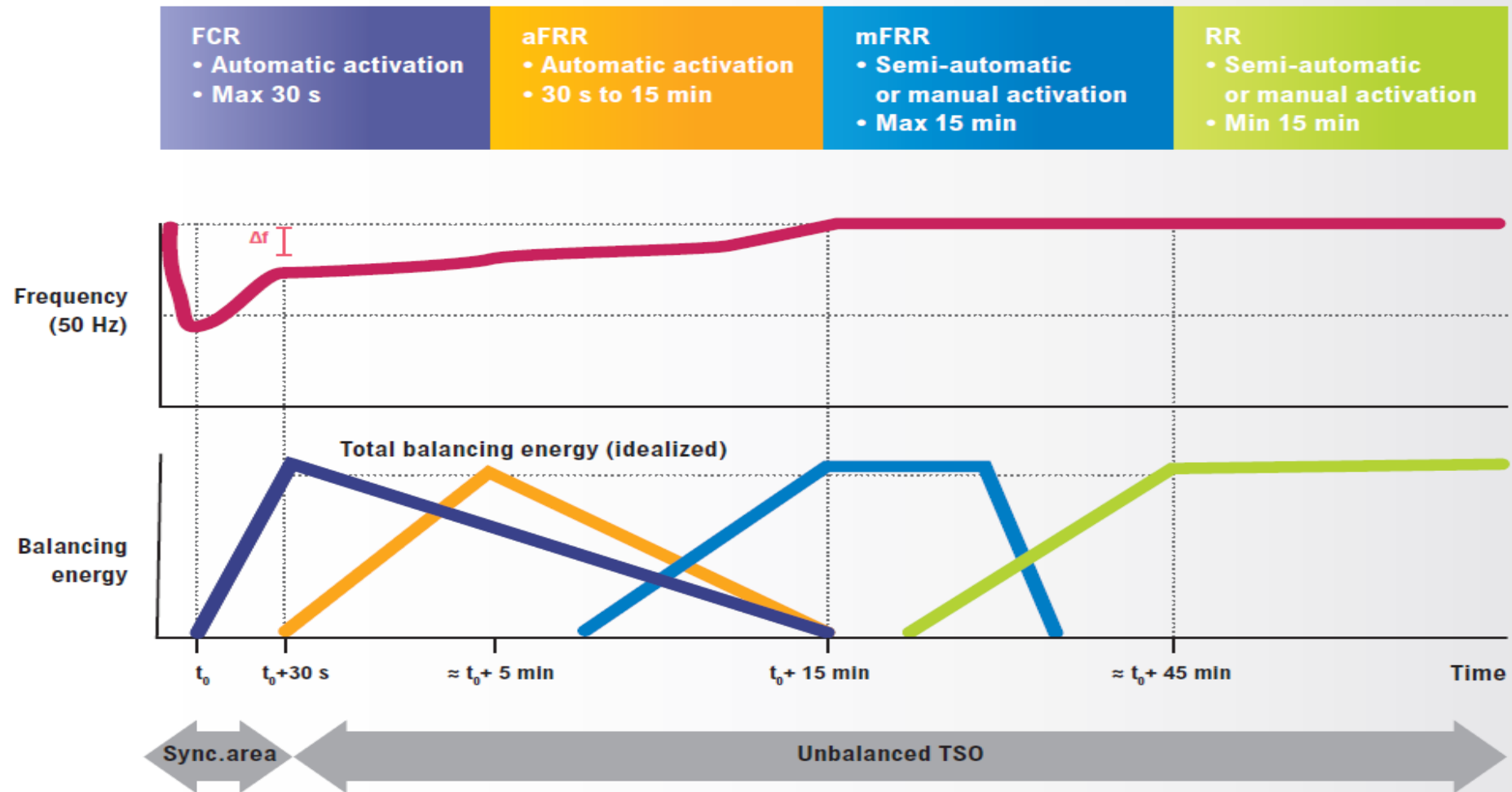
Gads 2025	Apjoms Baltijā	LT	LV	EE
Apjoms	100%	39%	25%	36%
mFRR	600MW	234MW	148MW	218MW

- **mFRR regulēšanai uz leju:**

Gads 2025	Apjoms Baltijā	LT	LV	EE
Apjoms	100%	50%	3,5%	46,5%
mFRR	600MW	300MW	21MW	279MW



REZERVJU IZMANTOŠANA



NORMATĪVO AKTU PRASĪBAS (EB GL, CEP, SO GL)

Tīrās enerģijas pakotne (CEP), EB GL un SO GL paredz šādus galvenos principus rezervju iepirkumiem:

- balansēšanas jaudu iepirkumam ir jābūt **tirgbalstītam**
- noteikumi balansēšanas jaudu iepirkumiem definējami **Standarta noteikumos regulēšanas pakalpojuma sniegšanai** (šobrīd iestrādāti SPRK apstiprinātajā tīkla kodeksā), jāizstrādā pirmskvalifikācijas process un jānosaka pirmskvalifikācijas prasības
- iepirkums balansēšanas jaudai regulēšanai **uz augšu** un regulēšanai **uz leju** jāveic **atsevišķi**, ja vien NRA nav piešķirusi atkāpi;
- līgumos nedrīkst būt noteikta balansēšanas **enerģijas cena** (ir paredzēti izņēmumi)
- noteikta prasība par **īstermiņa līgumiem**



NORMATĪVO AKTU PRASĪBAS (PAKALPOJUMU SNIEGŠANAS PROCESS)

EU,
Reģionālās
prasības

Pirmskvalifikācija

Pieslēguma noteikumi; atbilstības testi; nepieciešamās balansēšanas jaudu apjoma noteikšana

Līgumi

Standarta balansēšanas līgums ir parakstīts;
Ir zināms regulēšanas pakalpojuma sniedzējs (RPS)

Nacionālās,
reģionālās
prasības

Izsoles

PSO organizē izsoles par katru balansēšanas jaudas produktu

Pasūtījums

Izsoles rezultāts ir Balansēšanas jaudas pakalpojuma nodrošināšana PSO vajadzībām no RPS

EU
platformas

Enerģijas
piedāvājums

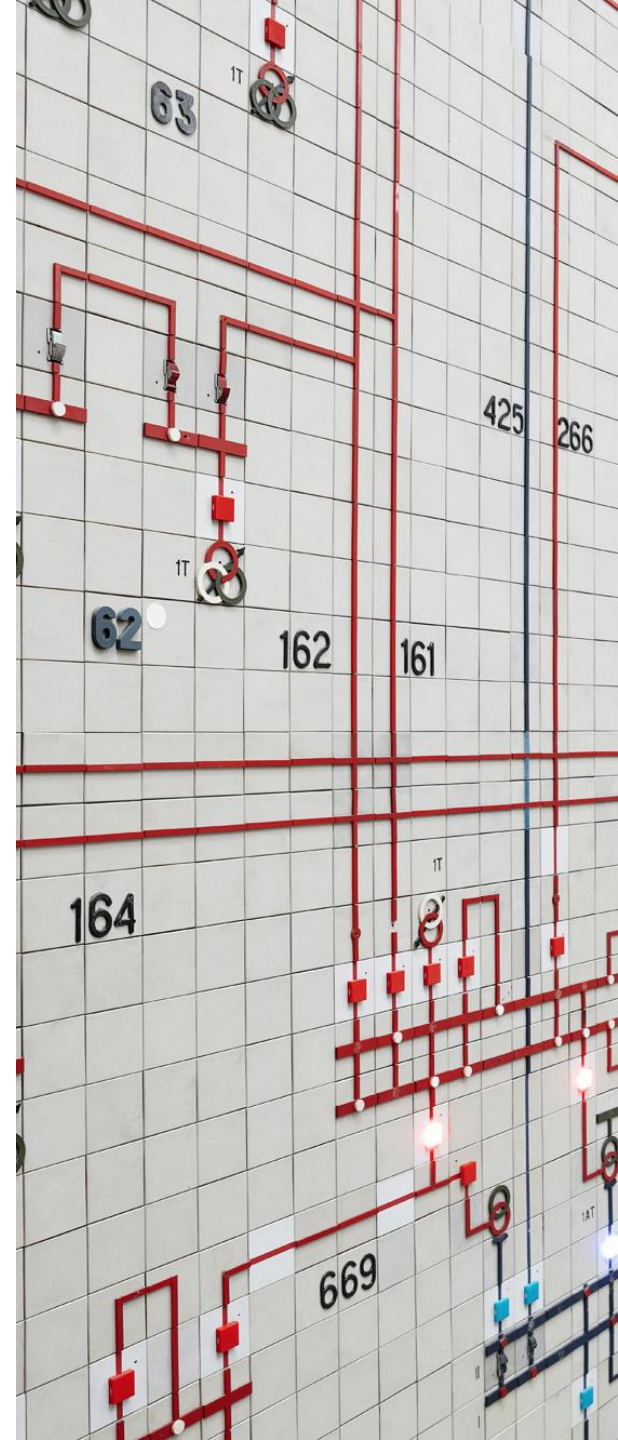
RPS iesniedz balansēšanas enerģijas piedāvājumu atbilstoši balansēšanas jaudu pakalpojumam.
RPS ir iespēja piedāvāt papildus balansēšanas enerģijas piedāvājumus

Aktivizācija

PSO TSO realizē balansa kontroli un tam izmanto balansēšanas enerģijas tirgu
Balansēšanas enerģijas solījumi tiek aktivizēti atbilstoši Piedāvājuma sarakstam

Uzraudzība

PSO uzrauga RPS sniegumu un balansēšanas enerģijas pakalpojuma un balansēšanas jaudu pakalpojuma kvalitāti.



NORMATĪVO AKTU PRASĪBAS (ĪSTERMIŅA LĪGUMI)

VISPĀRĪGAIS NOSACĪJUMS

Līgumus slēdz ne agrāk kā 1 dienu pirms balansēšanas jaudas piegādes, un tā darbības periods nav ilgāks par 1 dienu (ja NRA nav devusi atļauju agrākai līgumu slēgšanai vai ilgākam līguma darbības periodam).

ATLIKUŠAIS DAUDZUMS

Ja NRA devusi atļauju, Līgumus slēdz ne agrāk kā 1 mēnesi pirms balansēšanas jaudas piegādes, un tādu līgumu darbības periods nav ilgāks par 1 mēnesi šādiem produktiem:

- ne vairāk kā 60 % no standarta balansēšanas produktiem
- ne vairāk kā 70 % no visiem balansēšanas jaudai izmantotajiem produktiem

NRA ATKĀPES PIEŠĶIRŠANA

Ja NRA devusi atļauju, Līgumus slēdz ne agrāk kā 1 dienu pirms balansēšanas jaudas piegādes, un tā darbības periods nav ilgāks par 1 dienu:

- vismaz 40 % no standarta balansēšanas produktiem
- vismaz 30 % no visiem balansēšanas jaudai izmantotajiem produktiem

IZŅĒMUMI UZ ATLIKUŠO DAUDZUMU

Pēc PSO pieprasījuma, ja izpildīti CEP nosacījumi, NRA var atļaut līgumus šādiem produktiem slēgt ne ilgāk kā uz 12 mēnešiem:

- ne vairāk kā 60 % no standarta balansēšanas produktiem
- ne vairāk kā 70 % no visiem balansēšanas jaudai izmantotajiem produktiem

PRODUKTU RAKSTUROJUMS (FCR)

indikatīvais FCR apjoms $\pm 11\text{MW}$	
Produkta ilgums	15 min
Min solījuma lielums	1MW
Max solījuma lielums no vienas vienības	Nepieciešamais FCR apjoms
Dalāmība	Dalāms
Minimālais ilgums starp secīgām aktivizācijām	0 min
Max aktivizācijas ilgums	nelimitēts
Izcenojums (jaudai)	Pay-as bid



PRODUKTU RAKSTUROJUMS (aFRR)

JAUDAS produkts

indikatīvais aFRR apjoms $\pm 23\text{MW}$

Izsoles periods Nākamās dienas tirdzniecības intervāls

Min solījuma lielums 1MW

Max solījuma lielums no vienas vienības Nepieciešamais aFRR daudzums

Dalāmība Dalāms

Minimālais ilgums starp secīgām aktivizācijām 0 min

Max aktivizācijas ilgums nelimitēts

Izcenojums (jaudai) Pay-as bid

ENERĢIJAS produkts

Pilns aktivēšanas laiks 5 min

Min apjoms 1 MW

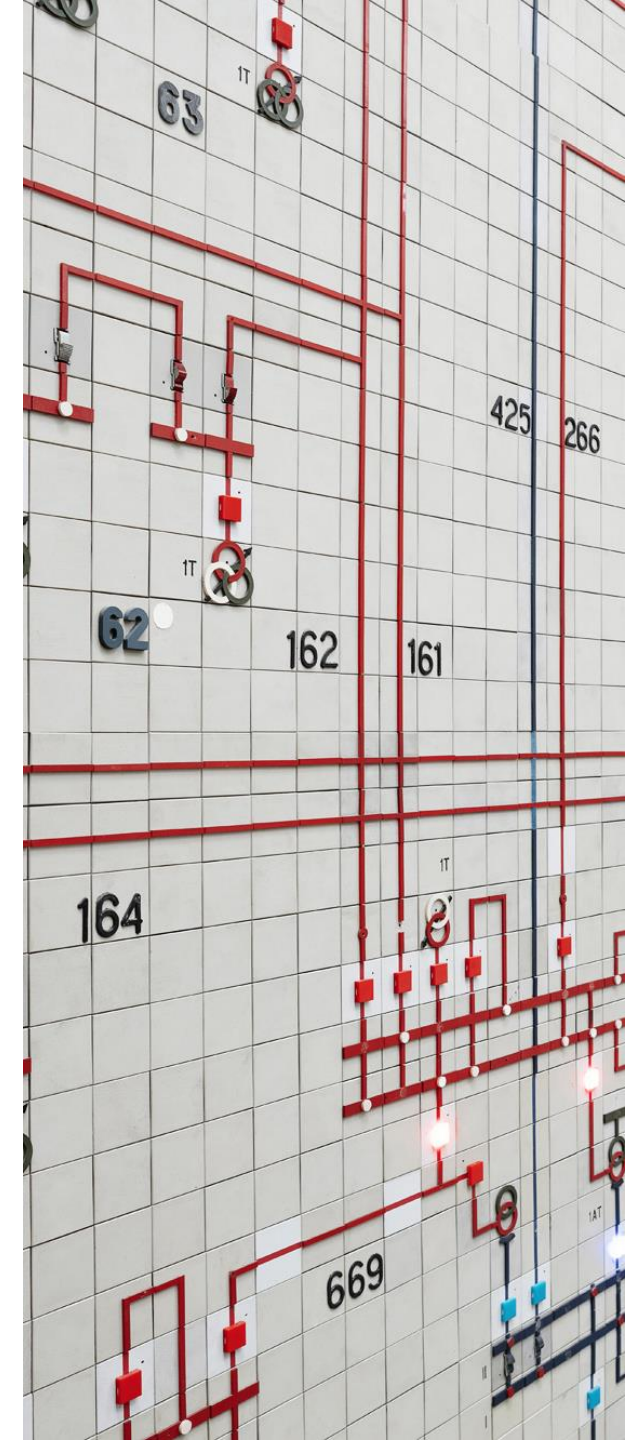
Dalāmība Dalāms

Derīguma termiņš 15 min

Min piegādes periods Nav minimuma

Izcenojums Marginālā (Pay-as bid)

Enerģijas produkts tiks tirgots Eiropas PICASSO platformā



PRODUKTU RAKSTUROJUMS (mFRR)

JAUDAS produkts

indikatīvais mFRR apjoms +148/-21MW

Izsoles periods Nākamās dienas
tirdzniecības
intervāls

Min solījuma lielums 1MW

Max solījuma lielums +100MW
no vienas vienības
-21MW

Dalāmība Dalāms

Minimālais ilgums starp
secīgām aktivizācijām 0 min

Max aktivizācijas ilgums nelimitēts

Izcenojums (jaudai) Pay-as bid

ENERĢIJAS produkts

Pilns aktivēšanas laiks 12,5 min

Min apjoms 1 MW

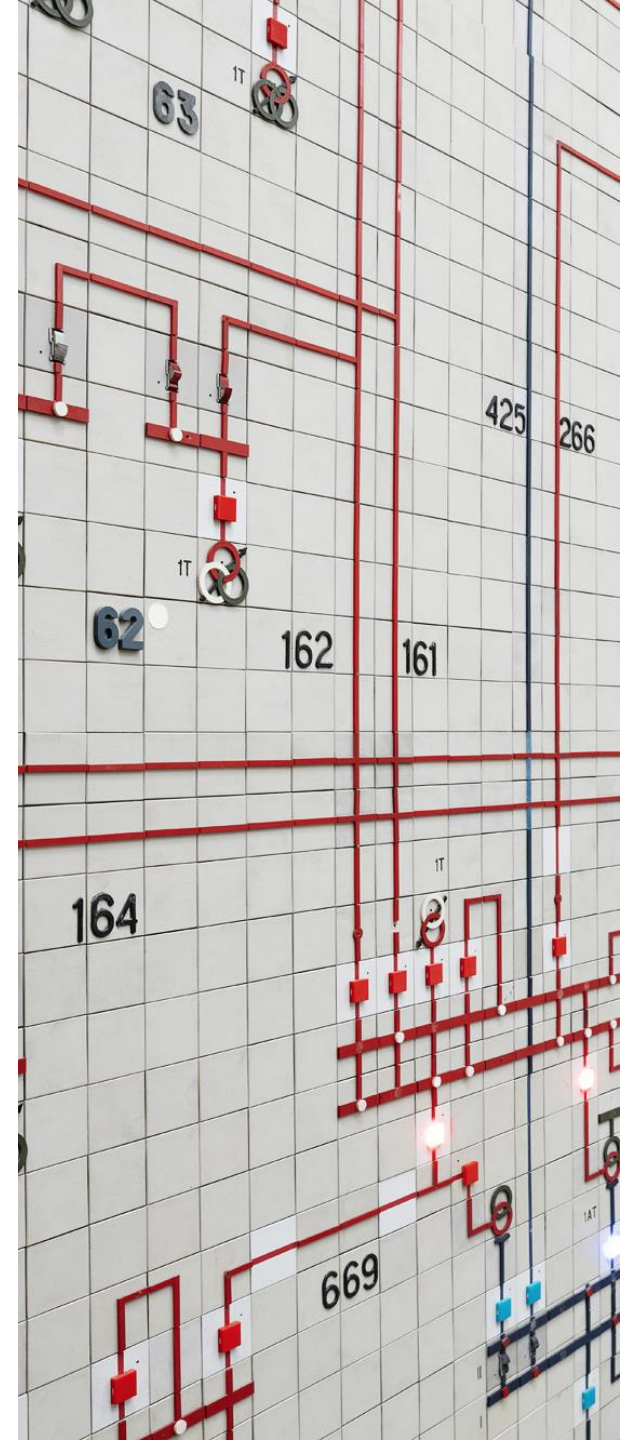
Dalāmība Dalāms

Derīguma termiņš 15 min

Min piegādes periods 5min

Izcenojums Marginālā (Pay-as
bid)

**Enerģijas produkts tiks tirgots Eiropas
MARI platformā**



TURPMĀKIE SOĻI, TERMIŅI

- PSO šobrīd aktīvi līdzdarbojas MARI platformas izveidē
- Plānots uzsākt darbu pie jaudas iepirkuma noteikumu izstrādes un sakņošanas ar NRA
- 2024.gads??/



Paldies